

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea art. 175¹ din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

În vederea realizării Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016, aprobat prin hotărârea Guvernului Nr. 808 din 7 octombrie 2014 (pct.137), Ministerul Justiției a elaborat proiectul de Lege pentru modificarea art. 175¹ din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002.

Luând în considerare necesitatea ajustării prevederilor legislației naționale la prevederile Convenției Consiliului Europei cu privire la protecția copiilor împotriva exploatării și abuzului sexual, semnată la 25 octombrie 2007, precum și necesitatea prevenirii exploatării sexuale a copiilor, dat fiind faptul creșterii masive a numărului de cazuri de abuzare a copiilor, la 12 aprilie 2012 a fost adoptată Legea nr. 73 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative. Unul dintre amendamentele operate prin această lege se referă și la includerea în Codul Penal a unei noi componente de infracțiuni și anume, „Acostarea copiilor în scopuri sexuale”.

Totuși în pofida faptului că legislația penală a fost modificată în vederea incriminării exploatării sexuale a copiilor prin ademenirea acestora la realizarea unui raport sexual, a apărut necesitatea stringentă de a completa această normă.

Scopul proiectului de Lege pentru modificarea art. 175¹ din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002 (în continuare proiect) este de a detalia și lărgi spectrul de mijloace prin intermediul cărora poate fi exploatat minorul, precum și sporirea nivelului de protecție a minorului împotriva potențialilor infractori.

Expunerea problemelor abordate în proiect prin prisma cadrului normativ în vigoare, argumentarea necesității de reglementare, evidențierea elementelor noi

Potrivit Convenției Organizației Națiunilor Unite din 1989 cu privire la drepturile copilului și Cărții Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, exploatarea sexuală a copiilor reprezintă violări grave ale drepturilor fundamentale ale copiilor.

În conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană, Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute de Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene, care, la articolul 24 alineatul (2), prevede că în toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial. Pe lângă aceasta, Programul de la Stockholm – O Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora, acordă o prioritate clară combaterii abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile.

Printre actele cu relevanță europeană ce îndeamnă statele să incrimineze exploatarea sexuală a copiilor se identifică și Directiva 2011/92/UE din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile, care prevede că „ Abuzul sexual asupra copiilor și exploatarea sexuală a copiilor, inclusiv pornografia infantilă, reprezintă violări grave ale drepturilor fundamentale, în special drepturile copiilor la protecția și îngrijirea necesare pentru bunăstarea lor,”. Directiva la fel, apropie legislațiile statelor membre în vederea incriminării celor mai grave forme de abuz sexual asupra copilului și de exploatare sexuală a copilului.

Formele grave de abuz sexual asupra copiilor și de exploatare sexuală a copiilor ar trebui să constituie obiectul unor pedepse eficace, proporționale și disuasive. Acestea trebuie să includă, în special, diverse forme de abuz sexual asupra copiilor și de exploatare sexuală a copiilor care sunt facilitate de utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor, precum ademenirea copiilor online în scopuri sexuale prin rețelele de socializare și camerele virtuale de discuții.

Instituțiile statului sunt obligate să prevină și să protejeze copiii de orice act de violență, abuz fizic, psihic sau sexual împotriva lor.

Infracțiunile grave precum exploatarea sexuală a copiilor necesită o abordare cuprinzătoare care să includă urmărirea penală a infractorilor, protecția copiilor victime, precum și prevenirea fenomenului. Interesul superior al copilului trebuie să constituie elementul de bază în derularea oricăror măsuri de combatere a acestor infracțiuni în conformitate cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și cu Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului.

Proiectul elaborat urmărește amendarea Codului Penal cu includerea următoarelor aspecte:

- *Modificarea titlului articolului nu „acostare” dar „racolare” minorului în scopuri sexuale*

Conform Dicționarului explicativ noțiunea de racolare prevede „A recruta pe cineva pentru o anumită activitate atrăgându-l prin promisiuni, presiuni”.

- *Completarea laturii obiective a infracțiunii de racolare a minorului în scopuri sexuale*

În redacția actuală a art. 175¹ a Codului penal, latura obiectivă a infracțiunii se exprimă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de propunere, inclusiv prin intermediul tehnologiilor de informare și de comunicare, a unei întâlniri cu un copil, dacă propunerea a fost urmată de fapte materiale care conduc la o astfel de întâlnire. Astfel, proiectul are drept scop completarea laturii obiective prin acțiuni alternative, cu scopul de a oferi organelor de drept posibilitatea de a incrimina un spectru mai larg de acțiuni (precum: convingerea, manipularea, șantajul, amenințarea, promisiunea de a oferi avantaje) și în același timp cu scopul de a spori nivelul de protecție a minorului împotriva faptelor infractorului.

- *Includerea circumstanțelor agravante*

Este foarte important de introdus unele circumstanțe agravante, dat fiind faptul că în unele situații comiterea infracțiunii poate fi accelerată, datorită unor factori.

• **Infracțiunea săvârșită împotriva unui minor aflat într-o situație de neputință, care se datorează unei boli sau dizabilități**

Deseori minorii cu dizabilități sunt mai vulnerabili și sunt mai ușor influențați, neavând capacitatea de a analiza corect și rațional unele momente. De aceea aceștia sunt o pradă foarte ușoară pentru potențialul infractor. În acest caz statul trebuie să intervină și să pedepsească mai dur, persoanele care abuzează de starea de neputință a minorului.

- **Infracțiunea săvârșită de un membru al familiei minorului**

Membrul familiei fiind o persoană apropiată minorului poate cu ușurință să câștige încrederea acestuia profitând de credibilitatea celui din urmă. Prin urmare, urmează a fi înăspriată pedeapsa pentru potențialul infractor care profită de încrederea și naivitatea victimei.

• **Infracțiunea săvârșită de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză**

Prin urmare, limitele maxime ale pedepsei cu închisoarea prevăzute pentru infracțiunile la care se referă ar trebui să se aplice cel puțin celor mai grave forme ale unor astfel de infracțiuni. Pentru a ajunge la limita maximă a pedepsei cu închisoarea pentru infracțiuni care privesc abuzul sexual asupra copiilor, exploatarea sexuală a copiilor, ținând seama de legislația națională, duratele pedepselor cu închisoarea pentru astfel de infracțiuni pot fi combinate.

În concluzie proiectul elaborat va aduce un plus valoare cadrului legal și procesului de prevenire a exploatării sexuale a minorilor.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului, nu reclamă cheltuieli bugetare.

Impactul proiectului

Proiectul va avea un impact semnificativ în procesul de prevenire a fenomenului de exploatare sexuală a minorilor.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect, nu este necesară modificarea altor acte normative.

Obiecțiile, recomandările pe marginea proiectului înaintate de către instituțiile interesate și reprezentanții societății civile, concluziile acestora.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe paginile web ale Ministerului Justiției (compartimentul „Transparența decizională”, directoriul „Proiecte de acte normative remise spre coordonare”).

Viceministru

Nicolae EȘANU